

L'Àrbre Pota Grossa

identificació

Família **Fitolacàcies**

Bellaombra

Phytolacca dioica

Castellà: ombú

Francès: belombre / bel ombrage

Anglès: pokeweed

Origen: Perú, Argentina.

localització

Comarca: Baix Llobregat

Municipi: Esplugues de Llobregat

Indret: Parc de Can Vidalet, al parterre central de la plaça de l'accés nord. (A la banda de llevant n'hi ha tres exemplars més, que formen un bonic conjunt)

dimensions i descripció

Alçada:	6,0 m
Perímetre de la soca a 30 cm:	9,0 m
Diàmetre màxim de la capçada:	11,2 m
Edat estimada, 2005:	87 anys

És un arbre aïllat, amb la base molt ampla i engruixida, característica dels exemplars d'edat d'aquesta espècie. Hi neixen set branques d'entre 75 i 180 cm de perímetre i formes diferents: dues s'obren en horitzontal damunt la gespa i una altra es corba sobre el camí, formant una ombrívola volta verda.

singularitat

La bellaombra de Can Vidalet, a més de les seves dimensions notables, l'exotisme i la rareza de les formes, i l'avançada edat, gaudeix d'una posició privilegiada en el parterre de l'entrada principal, que la fa visible des del carrer.

història

A principis del segle XX els jardins eren un element molt important de les cases senyoriales. Les famílies benestants competien entre elles per tenir els jardins més artístics i exuberants i s'enorgullien de poder mostrar-hi un bon nombre d'espècies exòtiques. En aquest fenomen té el seu origen la plantació d'un arbre tan especial com la bellaombra de Can Vidalet.

descripció de l'espècie

característiques morfològiques

Aquest arbre de poca alçada (no sol passar dels 10 m), aspecte fort i consistent i aparença robusta, és un tità amb ossos de vidre; un cas d'aquells on "l'aparença enganya". Les seves branques, abundants, esteses i irregulars, són fràgils i es trenquen fàcilment amb el pes i les ventades; aquesta fragilitat fa que es corbin com si volguessin tocar a terra, formant sota seu una refrescant volta ombrívola. Té un **tronc** peculiar, curt i gruixut, amb plaques rugoses i plecs als punts on neixen les branques; quan viu aïllat s'eixampla per la base i forma un peu monstruós, una soca inflada i abonyegada, d'uns quants metres d'amplitud. Les arrels sobresurten vigorosament de terra i aixequen, com si res, voreres i paviments. Llueix una magnífica **capçada**, densa i arrodonida que dóna una ombra espessa i fresca, d'aquí el seu nom. L'**escorça**, gris marronosa, té un clivellat fi i elegant a la base del tronc, que es va aclarint a mesura que s'enfila. Les **fulles** pengen d'un llarg pecíol, són simples, verd brillants, consistents i llargament el·líptiques (de 6 a 12 cm), amb el nervi central ben marcat i el marge llis. A la primavera apareixen les **flors** (masculines i femenines en peus diferents), blanques i petites, en penjolls allargats (d'uns 10 cm); a la tardor donaran pas als **fruits**, unes baies carneses i petites, primer verdes, després grogues i, finalment, negroses en madurar.

flors

fulles i fruits

escorça

característiques ecofisiològiques

És de creixement ràpid i pròpia de climes càlids, on la capçada es manté verda tot l'any. S'adapta a diferents tipus de sòls, però els prefereix humits. La seva tolerància a la salinitat fa que es trobi bé prop del mar. És força freqüent a la regió mediterrània.

utilització

La bellaombra es planta sovint en jardins i passeigs per la seva bellesa i per la seva bona ombra. La seva fusta, tova i de molt mala qualitat, no té aplicacions. A Amèrica els fruits s'han usat per fer melmelades. Les arrels contenen saponina, una substància utilitzada per a l'elaboració del sabó i també en determinats preparats de medicina popular.

El faune romàntic (fragment)

*Al fons de tanta randa de brancatge
el clar de lluna no s'ha mai estès;
el Faune mena a son secret estatge
la Nímfa d'or amb el cinyell malmès.
Ella ha cridat, poruga de l'ultratge;
però quan ell s'inclina per al bes,
l'aire subtil gemega en el boscatge,
cau la rosada sobre el cor encès.*

Josep Carner

Àrea metropolitana de Barcelona
Mancomunitat de municipis

Coordinació i textos
Servei de Promoció i Conservació
Lurdes Planes i Sant-romà, geògrafa

Disseny gràfic
Oficina de Disseny
Laura Pons i Margarita Tur

Fotografia
Ernest Costa i Savoia
Dibuix ploma
Agnès Perelló